

'Setva 2022'

Автор(и): Растителна защита
Дата: 13.10.2022 Брой: 10/2022

Uljana repica je prva kultura koja se počinje sejati u jesen. Optimalno vreme setve je krajem avgusta. Međutim, pošto je vlaga zemljišta ograničavajući faktor, u slučaju produžene suše neophodno je sačekati prve septembarske kiše. U zavisnosti od regiona u kom se ova kultura gaji, treba imati u vidu da biljke pre nastupa zimskih mrazeva moraju da formiraju rozetu sa 6–8 listova i dobro razvijen korenski sistem. Nadamo se da ste ispoštovali "zahteve" uljane repice da zemljište bude dobro pripremljeno, bez grudvica, jer je seme vrlo sitno i zahteva čvrstu posteljicu. Osnovnom obradom trebalo je da unesete fosforna i kalijumska đubriva, dok su azotna đubriva obavezna za prihranjivanje. Nutritivni status zemljišta i doza đubrenja se najtačnije određuju nakon analize zemljišta svakog konkretnog polja. Već je sredina oktobra i setva uljane repice je završena, tako da je samo beležimo. Ali od sada počinju aktivnosti nege za nicale biljke uljane repice, kojima pretupe opasni štetočinke i bolesti koje mogu ugroziti prinos. Koje su to?

Репичина piljuga – *Anthalia rosae***Šteta**

U jesen se razvija treća generacija štetočine. Odrasle piljuge lete do kraja oktobra i polažu jaja na kotiledone i prve prave listove. Mlade larve se hrane sa donje strane listova, izgrizajući ih u obliku malih udubljenja. Kako rastu, izgrizaju rupe u lisnim pločama, koje se postupno proširuju, prave i rubne izgrize, a kasnije potpuno proždiru lisnu ploču, ostavljajući samo glavne nerove. Po završetku razvića, larve se ukopavaju u zemljište i tu ostaju da prezimljuju.

Suzbijanje

Hemijsko suzbijanje se sprovodi pri ekonomskom pragu od 2–3 larve/m² ili 2–3 oštećene biljke/m².

Registrovani insekticidi za suzbijanje: KARATE ZEON 5 CS – 15 ml/da; CITRIN MAX – 5 ml/da.

Репичина stabljikina buva – *Psylloides chrysocephala*

Šteta

Štetočina je rasprostranjena i pri visokoj gustini populacije izaziva ogromnu štetu. Razvija jednu generaciju godišnje. Prezimljava kao jaje, larva i odrasli insekt. U septembru odrasli insekti počinju intenzivno da se hrane i od kraja ovog meseca do sredine decembra polažu jaja. Novonikle larve se prvo uvlače u epidermu stabljike, a kasnije u peteljke i centralne nerove listova. Deo njih izleže se u proleće. Slična vrsta repičinoj stabljikinoj buvi je **Mala repičina stabljikina buva**. Ostale štetne vrste na uljanoj repici su **crna, svetlonoga, talasastoprugasta, lanena, konopljina** i druge vrste **buba buva**.

Suzbijanje

Hemijsko suzbijanje se sprovodi pri pragu štete od: **2 odrasla insekta/m² pri nicanju; 4 odrasla insekta/m² nakon pojave 3. lista; 3–5 larvi po biljci**. Registrovani insekticidi za suzbijanje: DEKA EC – 30 ml/da; MAVRIK 2 F – 20 ml/da; CITRIN MAX – 5 ml/da.

Репичина lisna buba – *Entomoscelis adonidis*

Šteta

Bube napadaju ranosejanu uljanu repicu i hrane se listovima. Pri visokoj gustini populacije mogu da proređuju usev. U dugoj i toploj jeseni sa malo padavina, štetne su larve. One se hrane lisnom masom uljane repice, potpuno je uništavajući i ostavljajući samo nerove.

Suzbijanje

Suzbijanje se sprovodi pri pragu štete od: **2–3 bube/m²** pri nicanju.

Repičin stabljikini skrivenokljun – Ceuthorrhynchus picipennis

Šteta: Štetne su larve štetočine; one prave hodnike u lisnim peteljka, a zatim prelaze u stabljiku. Kod slabih biljaka sa tankim i kratkim lisnim peteljka one već u jesen stižu do centralnog dela stabljike i uvlače se u vegetacioni vrh. Takve biljke ugibaju ili ne formiraju centralne stablike, već samo bočne.

Suzbijanje: Hemijsko suzbijanje treba sprovesti pri gustini populacije od: **2–4 bube/m²**. Registrovani insekticidi za suzbijanje: MAVRIK 2 F – 30 ml/da; CITRIN MAX – 5 ml/da.

Suva trulež stabljike (*Fomoza*)

Uzročnik: *Leptosphaeria maculans* – gljiva

Simptomi

Bolest se na uljanoj repici manifestuje od nicanja biljaka do faze 6 listova. Na najnižim listovima formiraju se nepravilne, zaobljene, sivozelene pege sa malim crnim tačkicama na njima (piknidije patogena). Pege postepeno nekrotiziraju i zahvataju lisne peteljke i stabljiku. Infekcija stabljike se dešava direktno na površini zemljišta ili neposredno iznad nje. Fomoza napada i krunu, gde se pojavljuju tamne pege koje dovode do sušenja i propadanja biljaka. Bolest se razvija u žarištima u usevu i pod povoljnim uslovima vrlo brzo se širi po celom polju.

Životni ciklus

Patogen preživljava u biljnim ostacima i delimično u semenu uljane repice. Razvoj fomoze pogoduje kišovito i vlažno vreme i optimalna dnevna temperatura od 22–24 stepena.

Suzbijanje

Treba primenjivati uravnoteženu ishranu i suzbijati štetočine na uljanoj repici, pošto njihova oštećenja služe kao mesto ulaska infekcije. Jesenja primena fungicida značajno smanjuje učestalost i ozbiljnost infekcije, kao i rizik od izmrzavanja biljaka. Registrovani fungicidi za suzbijanje: KARAMBA 60 EC – 120 ml/da; ORIUS 25 EW/DYNASTY 25 EW/TEBUMAX 25 EW – 50 ml/da; PICTOR SC – 50 ml/da sa 20–40 l/da prskalice; FOLICUR 250 EW/HORIZONT – 50–100 ml/da.